

***Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja***

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

HRVATSKI JEZIK

osnovna razina

TEKSTOVI

Ispitna knjižica 1

Prazna stranica

UPUTE

U ovoj su knjižici tekstovi uz koje su vezani 'grozdovi' zadataka iz ispitne knjižice 2. U uputi prije 'grozdova' zadataka naznačeno je koji tekst trebate pročitati prije nego što počnete rješavati zadatke.

Unutar jednoga 'grozda' pojedinim zadatcima ispituje se čitanje s razumijevanjem pripadajućega teksta, a ostalim zadatcima ispituju se književnopovijesna, književnoteorijska i jezična znanja.

Uz prvi tekst vezani su zadatci od 1. do 15.

Uz drugi tekst vezani su zadatci od 16. do 27.

Uz treći tekst vezani su zadatci od 28. do 44.

Uz četvrti tekst vezani su zadatci od 45. do 66.

Zadatci od 67. do 77. nisu vezani uz tekstove.

Želimo Vam puno uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 8 stranica, od toga 2 prazne.

Hrvatski jezik

Tekstovi

I. tekst

Hrvatski jezik

U tebi sam vijek svoj proživio,
Drevni i lijepi jeziče Hrvata;
Rođen na morskom pragu tvojih vrata,
Polako sam te, uz trud, osvojio.

Povede ti me i gdje nisam bio.
Na vrhu gore i na kraju gata,
U kolibici, u kući od zlata
Svuda je meni glas tvoj žuborio.

Htio sam biti glazbalo na kome
Zvuče ko žice, mirišu ko cvijeće
Rojevi riječi u govoru tvome.

Pa, uzdignut nad zipkom i nad grobom,
Da u tebi dišem i da živim s tobom,
I onda, kad me više biti neće.

Vladimir Nazor

Hrvatski jezik

Tekstovi

II. tekst

Spustivši se s dalekih zakarpatskih prostora na sunčane obale Sredozemlja, susreli su se Hrvati s velikom i bujnom latinskoromanskom kulturom. (...) Pokršteni, oni su bez velikih napora, zahvaljujući djelu slavenskih apostola, s lakoćom prihvatili i jezik i pismo utemeljitelja slavenske pismenosti: jezik tada još neobično blizak govorima koji su se u Hrvatskoj upotrebljavali, pismo toliko prisno da se u kasnim stoljećima jedan njegov oblik počeo nazivati hrvatskom glagoljicom. Ona se, uza sve udarce i nepovoljne okolnosti, održala čak do u naše dane. Pa i prvo pisano svjedočanstvo jezika koji više nije starocrkvenoslavenski, nego se već u ta daleka vremena može nazvati hrvatskim, uklesano je u jedan dragocjeni kamen. Iako više pravni dokument nego književni tekst, taj spomenik govori o društvenim odnosima, ali i o prirodnom rastu hrvatskoga jezika koji bi se, u uvjetima trajnije domaće vlasti, upravo zahvaljujući toj službenoj uporabi, mnogo brže i sustavnije konstruirao u književni izraz.

Prema: Ivo Frangeš, *Povijest hrvatske književnosti*

Hrvatski jezik

Tekstovi

III. tekst

III. čin

(...)

HELMER (*teturajući natraške*): Je li to istina? Zar je istina što tu piše? Užasno! Ne, ne, nije moguće da je to istina.

NORA: Istina je! Voljela sam te više od bilo čega na ovome svijetu.

HELMER: Molim, samo bez glupavih isprika.

NORA (*zakorači prema njemu*): Torvalde...!

HELMER: O, ti nesretnice, pa što si to učinila...?

(...)

SLUŠKINJA (*upola razodjevena na vratima predsoblja*): Pismo za gospođu.

HELMER: Daj mi ga! (*Zgrabi pismo i zatvara vrata.*) Da, od njega je. Nećeš ga dobiti u ruke. Ja ću ga sam pročitati.

(...)

HELMER: Nora! Ali ne, moram to još jednom pročitati. Ma jest! Točno. To je! Spašen sam! Nora, ja sam spašen!

NORA: A ja?

HELMER: Pa i ti, naravno! Oboje smo spašeni.

(...)

HELMER (*pokraj otvorenih vrata*): Da, skini ga. A onda se pokušaj smiriti i ponovno sabrati, mala moja uplašena ptičice. Dobro se odmori i osjeti sigurnom. Imam dovoljno široka krila da te zakrilim njima. (*Hodajući, obilazi oko vrata.*) O, kako nam je naš dom smiren i lijep, moja Nora! On ti je zaklonište. Čuvat ću te u njem kao progonjenu golubicu koju sam neranjenu uspio spasiti iz jastrebovih pandža. Umirit ću ti ja i tvoje ustreptalo srce. Ići će to malo pomalo, moja Nora, vjeruj mi, ali će ići. Već će ti se sutra sve to učiniti posve drugačijim, a uskoro će sve biti kao i prije. Neću ti više morati ponavljati kako sam ti sve oprostio, jer ćeš i sama zasigurno osjetiti da sam to odista i učinio. Kako bi ti uopće moglo pasti na pamet da bih te htio otjerati od sebe ili da ti uopće nešto zamjeram? O, ne poznaješ ti pravo muškarčevo srce, Nora. Muškarcu je neopisivo ugodno i pruža mu zadovoljstvo kad zna da je oprostio svojoj ženi, da joj je oprostio iskreno i od svega srca. Tako ona u dvostrukom smislu postaje njegovom svojinom. Kao da ju je ponovno vratio u svijet, i ona je sada u neku ruku postala i njegovom ženom i njegovim djetetom. Takva ćeš i ti postati za mene, ti moje malo, zbunjeno i bespomoćno stvorenje. Ne plaši se ni zbog čega, Nora, samo mi budi iskrena pa ću ti tako postati i tvoja volja i tvoja savjest.

(...)

NORA (*gleda na svoj sat*): Pa i nije tako kasno. Sjedi, Torvalde! Nas dvoje imamo o mnogočemu popričati. (...) Sjedni. Potrajat će to. Moram ti mnogo toga reći.

Hrvatski jezik

Tekstovi

IV. tekst

Kada se ušeptrljiše Zagrepčani radi onijeh grbova na zgradi državne financije, zovne usplahirena vlast u pomoć vojsku.

Bijaše to treći dan *bune*.

Jutro toplo, sunčano. Nebom se nepomično pružio samo jedan, crn i duguljast oblačak, mniš e je kroz pukotinu modrog plašta nebeskog prokuljao dim.

– Vojska ide, ide vojska!

I za tili časak prsne šarena gužva. Odvulala se kao pred kakom grozovitom istragom, a na pustom Trgu Jelačićevu ostadoše samo piljarički stolovi i stočići.

Za tren oka zabravilo vrata kućna i dućanska.

Tišina kao pred groznom bitkom!

Malo, a iz Bakačeve ulice kao da šušnu lišće, kao da pljusnu kiša – i diže se bahat kopita.

– Soldati ideju, bežimo!

– Nedem, makar fratri padali!

– Ali, Pepica, draga, lublena Pepica...

– Nedem, Joškec, nedem! Kaj mi moreju oni grintavci? Ja nis niš kriva!

To govori tik do spomenika usamljen par: guravi piljar Pogačić i pretila gospa Pogačićka, koja se ujezerila na svom tronošku kao u staro mirno doba.

(...)

– Lezi, babo! – dreknu neko.

A ona potresena skoči na noge junačke i baci kao molitven pogled na sionog Bana: u sunčanom se zlatu blista kalpak i menten, a ljuta mu se krivošija u snažnoj desnici kao zapalila...

I u babinoj duši sine dan kada ga je djevojkom ovdje gledala s njegovim „ilercima”.

(...)

Poslije nekoliko sati jedva nađe poštovani Pogačić svoju ženu.

Pručila se kao panj pored svojeg tronoška. Po amazonskim joj se grudima prosuo luk, peršun, voće, salata i krunice različita cvijeća.

Prisvenula sirotica. Čelo joj probijeno, a po požutjelom se licu uhvatio sir od krvi kao sok od jagode ili višnje.

Nebavac Pogačić zapuca zdvojno prstima, udari se tronoškom po čelu, stane Pepicu podizati na noge i pipati joj srce. No Pepičino je junačko srce stalo da se malo odmori. I zlosrećnik otrči u najbližu rakijašnicu i baci u kljun čitav polić rakije.

Odnijeli ga u bolnicu Milosrdne braće.

I nju i njega zakopaše krišom – krišom, dragi čitaoče, krišom...

A. G. Matoš, *Kip domovine leta 188**

Prazna stranica

